

Dr. Szabados Mihály

Bizalmas! Kézirat gyanánt!¹

**Szolnok-Doboka vármegye elrománosodása.
Az erdélyi magyar korridor kiépítése
(1941)**

Szolnok-Doboka vármegye elrománosodása

Köztudomású tény, hogy Erdély és a Partium minden részében az idők során igen nagy elmagyartalanodás, illetőleg elrománosodás következett be. A századforduló után egy román nemzetiségi statisztika hivatkozva hozta nyilvánosságra ennek a nagymérvű elrománosodásának eredményeit, amelyek szerint 50 év alatt - 1850-1900-ig - 309 magyar község elrománosodott, míg ez idő alatt csak 42 román község lett magyarrá. Az elmagyartalanodás 1900-1920 között is tovább folytatódott, és fokozott mértékben következett be Erdély háború utáni 20 éves román megszállása alatt kifejtett céltudatos és igen eredményes románosítása folytán. Ennek a románosításnak már semmi sem állott útjában, ellenben minden eszköz (kulturális, vallási, gazdasági, szociális stb.) rendelkezésre állott.

Az elrománosodásnak egyik kétségtelenül fő oka az 1690-ben létrejött ún. vallásegyesülés, amikor a gör. kath. egyház egyesült a róm. kath. egyházzal. Igaz, hogy emellett a vegyesházasság, az összeházasodás a református vallású magyarság sorait is nagyon megritkította, sőt igen sok helyen teljesen felmorzsolta. Nem tudott tehát ellenállni az elrománosodásnak, a románságba való beolvadásnak sem a róm. kath., sem a református magyarság, különösen, ha román népelemektől körülvéve, szórványokban élt. Nemcsak egyes községek, járások, hanem több, azelőtt többségében ma-

¹ Gépelt kézirat korabeli reprográfiai technológiával készült másolata. Forrás: MNL OL, K 28 Miniszterelnökség, Nemzetiségpolitikai Osztály, 211. csomó, 417. tétel, 1942-O-18947.

gyar vármegye is az idők során belesüllyedt a nagymértékben szaporodó román tengerbe.

Ilyen, magyar többségét elvesztett vármegye a többi között Szolnok-Doboka-vármegye is.

Szolnok-Doboka-vármegye lakossága magyar nemzetiségi szempontból szomorú képet mutat. A vármegye összlakossága az 1931. évi román népszámlálás szerint 219 355 fő volt. Ebből 169 952 (77,0%) román, míg a magyarok száma csak 33 870 (15,44%) volt. 1910-ben az összlakosság 251 936, ebből 189 443 román (75,19%) és 52.181 magyar (20,71%).

1910-ben a Kápolnok-monostori járás is Szolnok-Doboka vármegyéhez tartozott, míg a rumán közigazgatási beosztás Szatmár vármegyéhez csatolta.

A bécsi döntés után 1940-ben² Magyarországhoz visszakerült Szolnok-Doboka vármegye volt katonai közigazgatásának vezetője³ elrendelte az elrománosodott magyar családok és az elrománosodás veszedelmének kitett, szórványokban élő magyar családok adatainak községről községre leendő összeírását. Ennek a mintegy 6000 db. kartotéknak adatait módomban volt feldolgozni, és ezeknek az adatoknak eredményeit tartalmazza az alábbi jelentés.

Tájékoztatásul alábbi táblázatban adom Szolnok-Doboka községeinek, az adatszolgáltató községeknek, a magyar szórványlakta községeknek, a magyar, illetőleg román többségű községeknek a számát.

Járás neve ⁴	A községek száma	Magyarlakta községek száma	Magyar többségű községek száma	Román többségű községek száma	Adatszolgáltató községek száma	50-nél kevesebb	100-nál kevesebb	100-200	200-300
						magyarlakta község száma			
Bethleni	44	32	2	42	38	19	20	4	-
Csákgorbói	22	7	-	22	17	6	7	-	-
Dési	60	39	3	57	29	25	29	2	1

2 A második bécsi döntés, 1940. augusztus 30. után.

3 1940 szeptembere és novembere között a Magyarországhoz csatolt észak-erdélyi részekben katonai közigazgatást vezettek be, a vármegyék élére egy-egy katonai parancsnok került, aki mellé polgári tanácsadók (helyiek és a központ által delegáltak egyaránt) kerültek. Szolnok-Doboka vármegye katonai parancsnoka Thold Dezső tábornok volt. A polgári közigazgatás bevezetését követően a megye élére Bethlen Bélát nevezték ki, mint főispánt.

4 A szakértői tanulmány összeállításakor a megye 1918 előtti adminisztratív felosztását használták. A második bécsi döntés után a Csákgorbói járást már nem állították vissza, az idetartozó településeket a Nagylondai, illetve a Dési járásba olvasztották be, néhányat pedig a Szilágy megyei Zsibó és a Kolozs megyei Kolozsborsa járáshoz csatoltak.

Kékesi	35	29	8	28	31	11	15	2	2
Magyarláposi	31	13	3	28	-	7	9	-	-
Nagyilondai	52	20	-	52	45	19	23	-	-
Szamosújvári	33	30	1	32	8	19	22	5	1
Összesen	277	170	17	261	168	106	125	13	4
		61,37%	6,13%	94,22%	60,64%	62,35%	73,52%	83,52%	

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a 277 község közül csak 168 község (60,64%) elrománosodási adatai állnak rendelkezésre, míg 109 község (38,28%) adatai hiányzanak. Ez a tény jelentősen befolyásolja az alább ismertetett elrománosodási helyzetet.

Szomorú tény továbbá az is, hogy a 277 község közül csak 17 község (6,13%) magyar-többségű, míg 261 község (94,22%) román többségű.

Magyar lakosság 170 községben a községnek 61,37%-ában él. Legtöbb, magyarok által is lakott községben azonban már nagyon lecsökkent a magyarok száma. A 170 magyarok által is lakott község közül ugyanis 106 községben, a magyarlakta községek csaknem kétharmadában (62,35%) a magyarok száma 50 alatt van. 125 községben (73,52%) a magyarok száma a 100 alatt marad. A 100–200 magyarlakta községek száma 13, a 200–300 magyarlakta községek száma 4. A 300 magyar lakosnál nem több magyart számláló községek száma tehát 142, s így az összes magyarlakta községek számának 83,52%-át teszi ki. Az egyes járásokban még elszomorítóbb a magyarság helyzete, mert pl. a Csáki járás mind a hét magyarok által is lakott községében épp úgy, mint a nagyilondai járás mind a 20 magyarok által is lakott községeiben a magyar lakosság lélekszáma 100 alatt marad. Ezekből az adatokból láthatjuk, hogy mily félelmetes mértéket öltött a román vallás (gör. kath., gör. keleti) révén az elrománosodás oly községekben, amelyek valamikor magyar-többségűek voltak. Ezek a magyarságra tragikus adatok sürgős jóvátételért kiáltanak.

Az elrománosodásnak fő-ismertetője mindenekelőtt egyrésről a román nyelv, illetőleg az, hogy otthonában a család mily nyelven beszél,⁵ másrészt

5 Mikó Imrénél is a nemzetiség megállapításánál a nyelv elsődleges mutatóként szerepel (lásd Mikó: *Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés*. Pro-Print Könyvkiadó, Csík-szereda, 1998.). Az 1942-es EMKE felmérés során is külön kérdéseket tettek fel a nyelvhasználatra, mint a családban vagy a szomszédságban használt nyelvre. Ezzel szemben Nagy Ödön a nyelvhasználatra másodlagos tényezőként tekint, meglátása szerint az etnikailag vegyes területeken a kettős vagy többes nyelvhasználat már nagyon korán, gyermekkorban kialakul, így kisebb súllyal esik latba a nemzetiség megítélésénél (Nagy Ödön: Szórvány és beolvadás. *Hitel*, 1938/4.)

pedig a még ma is tiszta magyar név, vagy elrománosított magyar név vagy a magyar nevű családanya, vagy elrománosított nevű családanya. Továbbá a román nevű családapa vagy családanya magyar-nevű, vagy elrománosított magyar-nevű anyja. A magyar adatmegállapítást igen sok esetben alátámasztotta a magyar név mellett a szülők, nagy-szülők vallása (ref., róm. kath., unitárius) adatai is.

Az elrománosodott magyar családok adatainak összeírását az összeírók nem egyforma ügybuzgalommal, szorgalommal és rátermettséggel végezték. Ezzel magyarázható, hogy míg a bethleni és kékesi járás adatgyűjtői csaknem minden tekintetben minden községre kiterjedő, kifogástalan munkát végeztek, addig pl. a nagyilondai járás összeírója már legnagyobb részben csak azokat az elrománosodott magyar családokat írta össze, amelyekben a családfő ma is magyar-nevű, a dési járás összeírója pedig a járás 60 községe közül csak 29-ben, a szamosújvári járás összeírója pedig a járás 33 községe közül csak 8 községben írta össze az elrománosodott magyar családokat, s itt is legnagyobb részben csak azokat a családokat, amelyekben a családapa ma is tiszta-magyar nevű. A szamosújvári járás adatai tehát igen hiányosak, annál inkább, mert ebben a járásban a 33 község közül 30 községben él jelenleg is kisebb-nagyobb szórványban magyarság, tehát nagyon valószínű, hogy minden községben van kisebb-nagyobb számban elrománosodott magyar. A magyarláposi járásból adat egyáltalán nincs, jóllehet kétségtelen, hogy ebben a járásban is vannak elrománosodott magyarok, hiszen a járás 31 községéből 13 községben ma is élnek magyarok. Épp úgy hiányzanak – sajnos – a Dés és Szamosújvár városokban is bizonyára jelentős számban élő elrománosodott magyarok adatai is.

A Szolnok-Doboka-vármegye elrománosodott magyarjainak adatait községenként a mellékelt A.) táblázat tartalmazza.⁶ Szolnok-Doboka-vármegye nemzetiségi adatait és elrománosodásának adatait az alábbi járásonkénti táblázat tünteti fel.

6 Az említett részletes és nagy terjedelmű táblázatot (mint ahogy a tanulmány további részében említett táblázatokat) technikai okokból nem közöljük, de összegző adatai a forrásban szerepelnek.

Járás neve	Összlakosság 1930-ban	Román	Zsidó	Magyar	Elrománosított magyarok		Elrománosított családok	Fel nem kartotélt elrománosított magyarok	Fel nem kartotélt elrománosított családok	Magyar nevű családok száma	Feleség		Férj és feleség
					száma	száma 1940-ben					száma	magyar nevű családok száma	
Bethleni	32309	24194	1392	5963	6204	1321	2074	671	613	158	142		
Csákgorbói	14335	13691	318	157	1348	314	-	146	314	-	121		
Dési	52420	42648	1680	6821	2225	537	-	406	412	89	172		
Kékesi	18676	13354	324	4619	6407	1428	-	64	775	357	374		
Magyarláposi	27716	23315	1136	2751	-	-	-	-	-	-	-		
Nagyilondai	25992	24579	821	250	2152	522	-	24	477	25	229		
Szamosújvári	26189	19202	460	6138	505	118	-	-	101	13	42		
Dés város	15110	5965	3346	5234	-	-	-	-	-	-	-		
Szamosújvár város	6608	3014	1019	1937	-	-	-	-	-	-	-		
Összesen	219355	169962	10496	33870	18812 [[1884]]	4240	2074	1311	2692	642	1080		

A kartotékokra összeírt, de igen hiányos adatok szerint tehát a Szolnok-Doboka vármegyében 4240 elrumánosodott magyar család van, s ezeknek a családoknak az összlétszáma 18 812.

A magyarok és elrumánosodott magyarok adatainak összevetésével az egyes járásokban a magyar nemzetiségi helyzet még ma is lényegesen megváltozik a magyarság javára.

Járás neve	Össz-lakosság	Magyarok és elrumánosodott magyarok száma	%	Román fajúak száma	%
Bethleni	32309	12167	37,65	17990	55,67
Csákigorbói	14335	1505	10,49	12343	86,10
Dési	52420	9044	17,25	40474	77,21
Kékesi	18676	11026	59,03	6898	36,93
Nagyilondai	25992	2402	9,24	22427	86,28
Szamosújvári	26189	6643	25,36	18697	71,39

A még ma is magyar anyanyelvűek és elrumánosodott magyarok adatainak összevetéséből azt látjuk pl. a kékesi járásban, hogy a magyar fajúak aránya 24,7%-ról abszolút többségre, 59,3%-ra emelkedik, a csákigorbói járásban az eddigi 1,1%-nak csaknem a tízszeresére, 10,49%-ra, a nagyilondai járásban az 1%-nak szintén csaknem a tízszeresére, 9,24%-ra, a bethleni járásban 18,5%-ról 37,65%-ra, tehát a kétszeresére, a nagyon hiányos adatú dési járásban (hiányzik 406 család adata) 13,06%-ról 17,15%-ra, az igen sok – 30 – magyar szórvánnyal rendelkező, de adatot csak 8 községből adó szamosújvári járásban pedig 23,4%-ról 25,36%-ra emelkedik.

Ha a bethleni járásban fel nem kartotékoltt további 671 elrumánosodott magyar család (családonként 4,33 átlagos lélekszámot számolva) további 2074 lelket is hozzászámítjuk a magyar fajúakhoz, akkor ebben a járásban 14 241-re emelkedik a magyar fajúak száma s ezzel 44,07%-os arányszámával mindjobban megközelíti a románok arányszámát, amit az abszolút többséget jelentő 50% alá, 49,26%-ra csökkent.

Ha a dési járásban fel nem kartotékoltt 406 családnak (családonként 4,33 lelket számolva) további 1758 főt jelentő adatait hozzászámítjuk a magyar fajúak fenti számához, akkor a dési járásban a magyar fajúak száma 10 753 főre, illetőleg 20,51%-ra emelkedik.

A magyar fajúak (magyarok és elrumánosodott magyarok) által lakott községek száma 219, az összes – 277 – községek számának 79,06%-a. A

magyar nemzetiségűek által lakott 170 községnek a száma tehát 49-cel emelkedett.

A 219 magyar fajúak által lakott község közül csak 102 olyan község, amelyben több, mint 100 magyar fajú él, tehát még mindig 117 azon községnek a száma, amelyekben a magyar fajúak száma 100 lélek alatt marad. Ebben a 117 községben a magyarság helyzete radikális intézkedés nélkül ma már szinte kilátástalannak látszik. Egyes járásokban, különösen a nagyilondai és csákgorbói járásban, különösen súlyos a helyzet. A két járás 74 községéből mindössze 14 községben több a magyar fajúak száma 100 léleknél, jóllehet a két járásban a magyar fajúak által is lakott községek száma 68.

A 100–200 magyar fajú által lakott községek száma 37, ami a csak magyar nemzetiségűek által lakott ebbe a kategóriába eső 13 község számának csaknem a háromszorosa.

A 200–300 magyar fajúak által lakott községek száma 22, ami 5 és félszerese a csak magyar nemzetiségűek által lakott 4 község számának.

A 300–500 magyar fajúak által lakott községek száma 14, míg a több, mint 500 magyar fajúak által lakott községek száma 25.

Azoknak a községeknek a száma, amelyekben a magyar fajúak a rumánsággal szemben többségben vannak, – a ma rendelkezésre álló adatok szerint – 33, ami a vármegye összes községeinek csupán 11,91-e, mégis azonban kétszerese a magyar nemzetiségűek által lakott 17 magyar többségű községek számának.

Meg kell említeni, hogy az összeírók részben azért, mert nem volt elég kartotékjuk, részben pedig azért, mert nem tudtak az őszi, téli időjárás, útviszonyok miatt eljutni egyes falvakba, részben a még működő rumán községi főjegyző, illetőleg rumán községi vezetőség miatt az elrománosodott családokat megkérdezni, illetőleg kihallgatni nem tudták, végül részben amiatt is, hogy a megidézett családok közül sokan nem jelentek meg, aránylag igen sok elrománosodott magyar család adatait nem tudták felkartotékolni, hanem a községi helyzetjelentésben csak jelezték, hogy hány elrománosodott család van, illetőleg (a bethleni járásban) azoknak mennyi a lélekszáma. A fel nem kartotékolott elrománosodott magyar családok száma igen jelentős, 1311. Ha ezeknek a családoknak a számát az elrománosodott családok átlagos lélekszámával (családonként 4,33 családtagot számítva) beszorozzuk, úgy további 5676 elrománosodott magyart kapunk. Így Szolnok-Doboka vármegye elrománosodott magyar családjainak a száma 5551-re, az elrománosodott magyarok száma pedig 24 025 főre emelkedik.

Itt ismét rá kell mutatnom a fenti hiányosságokra, és hangsúlyoznom kell, hogy ezek az adatok igen hiányosak, mert teljesen hiányoznak a magyarláposi járás, Dés és Szamosújvár városok elmagyartalanodásának adatai és a dési, továbbá különösen a szamosújvári járás adatai nagy mértékben.

Az eddigi adatok minden túlzás nélkül valószínűsítik azt, hogy a bethleni és kékesi járásban eszközölt körültekintő adatfelvételezésnek a többi járásokban leendő megvalósítása esetében Szolnok-Doboka vármegyében a nevekből még ma is kármegállapítóan elrumánosodott magyarok száma legalább 35–40 000 lehet.

Kétségtelen tehát, hogy *Szolnok-Doboka vármegyében az 1930. évi rumán népszámlálás szerint kimutatott 33 870 magyar nyelvű magyar mellett legalább ugyanennyi magyar vérű, de sajnos már nem magyar nyelvű, elrumánosodott magyar, és így a magyar fajú, magyar vérű népesség száma nem 34 000 (15,44%), hanem 70 000 (31%).*

Az elmagyartalanodott családok ezreinek a vizsgálatánál az elmagyartalanodás különböző mélységű fokozatait lehet megállapítani. Vannak elrumánosodott magyar családok, amelyekben még vegyesen, magyarul és rumánul folyik a beszélgetés, vannak családok, amelyben már csak a szülők tudnak valamit magyarul, de a gyermekek már semmit. Vannak családok, ahol csak az egyik szülő tud magyarul, a másik nem tud. Vannak családok, ahol csak értenek magyarul, de már nem beszélnek. Vannak családok, ahol már nem beszélnek és nem értenek sem a szülők, még kevésbé a gyermekek magyarul, de tudják, hogy magyar származásúak. Vannak családok, amelyek erre a magyar származásra még büszkék. Vannak családok, amelyekben él ugyan a magyar származás tudata, de az iránt közönyösek. Vannak családok, ahol bár tudják, hogy magyar származásúak, mégis ellenséges érzülettel vannak a magyarság iránt. És vannak családok, amelyekben már nem él a magyar származás tudata vagy sejtése sem.

Az elrumánosodott magyarok az állandó rumán környezet hatása alatt felvették a rumán lakosság szokásait (ruházkodás, foglalkozás, házépítés, bútorzat stb.) és külsőleg nincs, vagy alig van valami különbség közöttük és a rumán vérségű rumánok között. A magyar lelki tulajdonságok azonban, ha talán elhalványulva is, megtalálhatók bennük.

Az elrumánosodott magyar családok nevei közül példaképpen felsoroljuk a gyakrabban előfordult, valamint ezek elrumánosodott alakjait:

Árpástói	Arpasteanu	Berzenczey		Baka	
Apahidai	Apahideanu	Bab	Bob	Boka	Boca
Árkosi	Arcaleanu	Battyán		Bisztrai	Bistran
Ábrahám		Balázska		Borbély	Borbel
Ambrus		Babos		Boér	Boereánu
Buta		Boros		Budai	Budurleánu
Bálint		Berecki		Bungurdi	Bungurdeanu
Berki		Badocsán		Budai	Budea
Bódis	Botis	Bogdán		Bányász	Baias
Batinás		Bozó (nemes/	Borza	Balog	Bolog
Bocs	Boc	Béres		Birtok	Birta
Bocska		Bercsényi		Both	Bota
		Balácsi	Balesan	Bocskai	
Korodi		Haragos	Haragus	Mészáros	Mesarosiu
Bence	Benoec	Hajdu	Haiduc	Márton	Martian Martin
Borgó	Borgoreanu	Hadnagy	Hognoc	Marosi	Morosan
Barabás	Barabasin	Halász	Hales	Málnási	Malinis
	Barburas				
	Barabas				
Biró		Hosszu	Hossu	Monostori	Monostoreanu
Belesug		Hátas	Hatos	Molnár	Moraru
Bárdos	Bartos	Hidas	Hidan	Márkus	Marc
Berkeszi		Harangos		Magyar	Maghiar Ungureanu
Csontos	Ciontea	Illés	Ilies	Magyarosi	Maghiarosan
Csobánkai	Ciobanu	Iklódi	Iclodeanu	Magda	Magdea
Csürös	Ciurus	Imre	Irimies	Makodi	Macodeanu
Csorba	Ciorba	Joó	Jo	Mikes	Miches
Csendes	Cendes			Nagyfalusi	Nusfelean
Cegői	Cegeanu	Kasza	[olvashatatlan]	[olvashatatlan]	Miresan
Csizmás		Kocsis	[olvashatatlan]	Nagy	Naah
Csizmadia		Katona	Catana		
Csősz	Cius	Konrádi	Candrea	Örmény	Armeneanu
Csiszár		Kenderes	Chindiris	Orosz	Rusu
Csonka	Cionea	Kornya	Cornea	Pap/p/	Pop

		Kackói	Catcovan	Papteleki	Paptelecan
Demény	Demian	Köblös/i/	Cublesan	Puskás	Puscasu Puscos
Darabont	Daraban	Kürtös	Chirtos	Pataki	Patachi Patache
Debreki	Dobrican Dobricanu	Körösi	Chrisanu	Péter	Petru
Dénes	Dionisie Dienes	Kozma	Cosma	Parancsnok	Poronciuc
Deák		Kereszturi	Chrisureanu		
Dobai		Keresztes	Christea Christeson	Rakolca (ne- mes/	
		Kocsán	Cocian	Rákóci	
Egresi	Agrisan	Kis/s/	Chis	Rettegi	Retegan
Éles	Ilis	Kulcsár	Colcer	Rápolti	
Endes		Kurta	Curta/eanu/	Rác	
Elek	Alexa	Kosztos	Costea	Rács	Raciu
Fazekas	Fosocas	Kovács	Covaci	Sipos	Sipos
Fogarasi	Fagarasan	Kalapos	Clapa	Somkuti	Someuteanu
Fellaki	Felecan	Kecskés	Chetches	Soltész	Soltuc
Forintos	Frintas	Kónya	Conia Coniac	Soós	Saratu
Fekete	Fechete Negreanu	Kenderes	Chendea	Simon	Simion
Fodor		Kajlai	Caileanu	Sánta	
Füstös		Kerekes	Rotar Rotaru	Solymosi	Solmosanu
Fehér	Albu	Kornis	Cornis	Seres	Seres
Farkas	Farcasiu Farcas	Kertész	Chertesz [sic!]	Summás	
Gergely	Ghergheli	Lázár	Lásáre [sic!]	Somosdi	Simisdeanu
György	Zsurzsuca	Labanc	Lobanta Labont	Sándor	Alexandru
Gaál		Lőrinc	Lorint Laurentin	Sóvágó	
Grelus		Lukácsi	Lucheceanu	Sütő	Suteu

Görög	Greccanu	Lukács	Lucaci	Sugár	
	Grec		Luca		
Gáborfi	Gavrilas	Ládai	Lador	Szász	Sasu
Gutai	Gutan	László		Sima	Sima
	Guteanu				
Gombos	Gombos	Lakatos	Lacatus	Szeszármái	Sesarmeanu
				Széplaki	Seplecan
Szilasi	Silas	Tálás	Talas	Ujfalvi	Uifelean
Szilágyi	Silaghi	Tatár	Tataru	Udvari	Cureanu
	Salaghean				
		Török	Turcu		
Szizgyártó	Sigarto	Tóth	Tot	Virág	Viregan
Székely	Seceli	Tamás	Toma	Vermes	Vermesan
	Sechel				
	Sacuian				
Szentgyörgyi	Sengheorghean	Tavas	Tvas	Veres	Veres
	Sanjorjeanu				
Szücs	Suciu	Talpas	Talparu	Várna	
Szentmargitai	Sanmarghiteanu	Técsy		Vörös	Rosu
Szitai	Sitar	Topán	Topeanu	Vajda	Vaida
	Sitaru				
Szócs	Suciu	Tóháti			
	Craitoru				
Szabó	Sabau	Tüzes			
Szabados	Sabados	Trombitás	Trumbitas		
Szulicsi	Suliceanu	Téglás	Tiglea		
Szalvai	Selvanu	Tokalyi			
Szakács	Sacacu	Tornya	Tornea		
Szatzmári					
Szeles	Szalic [sic!]				

A legszebb és tipikusan magyar nevek találhatók tehát az elrománosodott magyarok körében. Az írás és kiejtés folytán elrománosított magyar nevek legtöbbször olyan, amilyent az Ó-királyságban (Regat) egyáltalában nem, vagy alig lehet találni, kétségtelenül mutatja az elrománosított név magyar eredetét.

Szomorú tény, hogy az elrománosodott magyarok között aránylag sokan vannak nemcsak hogy magyarok, de egyenesen magyar nemesi száрма-

zásúak, akiknek elrumánosodása annál szembeötlőbb, mert közülük több családnak valamikor biztos megélhetést nyújtó vagyona is volt.

Az elrumánosodott magyarok, gyermekeiknek természetesen már jellegzetesen rumán keresztnéveket adtak. Ilyen férfi keresztnévek: Tudor, Costan, Alexa, Florea, Maxim, Grigor, Julan, Axinte, Demian, Luca, Deme, Adrian, Constantin, Octavian, Zakarie [sic!] stb. Női nevek: Marian, Nastasia, Raveca [Raveica], Dotica, Flora, Florica, Rapila, Lucretia, Amysia, Cornelia, Tudorica, Minodora, Rachi, Sie, Leontina, Silvia, Axenia, Raveca, Aurelia, Paulina, Zudorica, Clandica, Lian, Titeana, Dominica, Laurencia [Laurenția], Paraschira [Paraschiva], Gáci [sic!], Polixena, Profira stb.

Megvizsgáltam azt is, vajon az elrumánosodott magyar családok között hány a ma is tiszta magyar nevű (tehát rumánosra el nem ferdített) családok száma, mennyi azoknak a családoknak a száma, amelyekben a ma már nem tiszta magyar nevű családfő mellett a feleség még tiszta magyar nevű, és hány azoknak a családoknak a száma, amelyekben úgy a férj, mint a feleség még ma is tiszta magyar nevű. Az eredmény meglepő. A felkartotékolt 4240 elrumánosodott családból ugyanis 2692 családban (63,5%) tiszta magyar nevű a családfő, 642 családban (15%) tiszta magyar nevű a feleség és 1080 családban 25,5% úgy a férj, mint a feleség tiszta magyar nevű.

Ezekből a beszélő adatokból kétségtelenül meg lehet állapítani, hogy az elrumánosodott családoknak többsége tősgyökeres magyar származású.

Ezek az adatok bizonyítékok továbbá arra is, hogy igen sok lehet azoknak az elrumánosodott magyar családoknak a száma, amelyekben a családanya révén van magyar vér. Míg ugyanis a férfiak és nők száma a népességben általában azonos, addig a jelen esetben a családfő magyar neve révén megállapított elrumánosodott magyar családok száma több, mint négyszerese (2692) a családanya magyar neve révén megállapított elrumánosodott családok számának (6642). A járási adatokból megállapítható továbbá az is, hogy 4 járásban csaknem 100%-osan csak a családfő magyar neve után magyarnak ítélt elrumánosodott családok adatait vették figyelembe, míg a minden valószínűség szerint csaknem ugyanekkora számú családanya révén magyar vérű elrumánosodott családok számát teljesen vagy csaknem teljesen figyelmen kívül hagyták.

Az elrumánosodott magyarok vallási viszonyai

Az kétségtelen, hogy az elmagyartalanodás, illetőleg elrumánosodás egyik legfőbb okozója a vallási viszonyokban található.

Az elrumánosodott magyarok jelenlegi vallási viszonyait is feldolgoztam. Kutattam a jelenlegi vallási megoszlás adatait s a múlt (nagy szülők)

vallási adatait, illetőleg itt már csak a vegyes házasságú nagyszülők adatait dolgoztam fel.

A jelenre vonatkozó vallási adatok többé-kevésbé hiánytalanok voltak, míg a múltra vonatkozó adatok már nagyon hiányosak. Az adatgyűjtők nem egységesen jártak el a nagyszülők vallási adatainak megállapításánál. Igen sok esetben, ha meghalt a nagyszülő, akkor nem jelölték a vallási adatait, vagy ha élt is, nem jelölték a vallási adatokat. Mindenesetre mégis bevilágít a rumán vallásnak (gör. kath., gör. keleti) az elmagyartalanodásban kifejtett jelentős szerepére.

Az elrománosodott magyarok vallási megoszlását járásonként az alábbi táblázat mutatja:

Járás neve	Elrománosodott magyarok száma	Elrománosodott magyarokból					
		gör. kat.	gör.keleti	reform.	rom. kat.	baptista	ismeretlen
Bethleni	6204	5515	394	102	26	50	60
Csákigorbói	1348	1287	34	2	24	1	-
Dési	2147	1472	376	348	22	11	-
Kékesi	6407	5458	518	290	52	25	1
Nagyilondai	2152	1644	440	35	20	3	-
Szamosújvári	505	409	1	58	37	-	-
[Összesen]	18812 [18763]	15785	1797 [1763]	843 [835]	181	93 [90]	61
[Százalékos arány]		83,60% [84,13%]	9,53% [9,40%]	4,49% [4,45%]	0,96%	0,49% [0,48%]	0,32% [0,33%]

A vallási adatokból megállapítható, hogy az elrománosodott magyarok közül a túlnyomó többség 15 785 fő (83,60%) gör. kat., 1797 fő (9,53%) gör.keleti, 843 fő (4,49%) református, 181 fő (0,96%) rom. kath., 93 fő (0,49%) baptista, vallástalan és ismeretlen vallású 61 fő (0,32%).

[Három sor olvashatatlan a forrásban.]

A vallási adatokból megállapítható, hogy az elrománosodott magyarok túlnyomó többsége – 17 582 fő 93,17% – már a rumán (gör. kath. és gör. keleti) vallást követi, míg a valamikor bizonyára csaknem teljes egészében református és római katolikus vallású magyaroknak csak elenyészően csekély hányada, 1024 fő, 5,45% követi a magyar (református és rom. kath.) vallást. Ez a vallás-átcserélődés szinte törvényszerűen következett be az elmúlt századok során, és a vallási átcserélődés ma is folyik. A magyar vallásuk átcserélődése rumán vallásúakra legtöbb esetben egyszersmind a nemzetiség-át-

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a 4240 elrománosodott családnak csaknem 10%-a (9,81%), 416 család ma is rumán-magyar vallású vegyes házasságban él. A járásokban a vegyes házasságok aránya igen változó. Ennek oka a járás lakosságának nemzetiségi megoszlásában rejlik. Ahol a magyarság száma alacsony, ott a magyar vallásúak (reform., ró. kath.) száma is, így a vegyes házasságok száma is érthetően alacsony. A járások közül a vegyes házasságok terén a szamosújvári járás mutat legnagyobb – 34% - vegyes házasság-arányt. A következő járás a dési, amely 32 575-os arányával, és legnagyobb vegyes házassága számával – 172 – kitűnik, a többi járás vegyes házassági aránya 4,14 – 7,23 között mozog.

A 416 vegyes házasságban élő elrománosodott családok lélekszáma 1766.

A vegyes házasságban élő 416 elrománosodott magyar család között a legtöbb házasság – 312 (75%) – református és gör. katolikus között, 28 házasság (6,73) református – görögkeleti, 63 házasság (15,14%) rom. kat. gör. kat. között, 13 házasság (3,12%) rom. kat. és gör.keleti között jött létre. A vegyes házasságok 81,73%-a (340 házasság) tehát református és gör. katolikus, illetőleg gör.keleti, 18,26% (76 házasság) pedig rom. katolikus és gör. katolikus, illetőleg gör.keleti között jött létre. Feltűnően kevés a magyar vallásúak (református, rom. kath.) és a gör.keletiek közötti vegyes házasságok aránya (41 házasság) 9,85%, aminek magyarázata nyilván nemcsak a gör. keleti vallásúak kisebb számában, hanem bizonyára az e vallások közötti nagy különbözőségekből is lehet.

A vegyes házasságok vizsgálata során több esetben találtam oly házasságot, amelynél a magyar vallású fél a házasságban magyar vallását feladta, és rumán vallásra tért. Ez már az erőszakolt rumánosításnak a jelensége. Az elrománosodás azonban legtöbb esetben csendben, a vegyes házasságok révén a magyar családba belopózott gör. katolikus, vagy gör.keleti rumán férj, vagy feleség munkája révén és a gyermekeknek rumán vallásra való keresztelése, és ennek folytán a rumán nemzeti elveknek megfelelő egyházi nevelés révén következik be.

Ezért megvizsgáltam a vegyes házasságban élő családok gyermek-kérdését és a gyermekek vallási viszonyait is. Ezeknek a vizsgálódásoknak az eredménye megdöbbentő. A 416 vegyes házasságban élő elrománosodott családnak összesen 935 gyermeke volt. A gyermekek közül 575 (61,49%) rumán (gör. kath., gör.keleti), és csak 341 gyermek (36,47%) követte a magyar (református, róm. kath.) vallást.

Még megdöbbentőbb azonban az arány a magyarságra nézve, ha azt vizsgáljuk, hogy a vegyes házasságokban élő családok között mily arányban

szerepelnek a gyermekeiket csak rumán, illetőleg csak magyar vallásra keresztelő, nevelő családok. Azoknak a vegyes házasságokban élő elrumánosodott családoknak a száma, amelyekben valamennyi gyermek kizárólag csak rumán (gör. kath., illetőleg gör.keleti), vagy csak magyar (református, illetőleg rom. katolikus) vallást követ 275, a többi 139 családban a gyermekek a vegyes házasságú szülők különböző vallását követik, illetőleg a családok gyermektelenek.

A 275 család közül 195 családban (70,4%) a gyermekek csak a rumán vallást követik, míg a magyar vallást csak 82 családban (29,6%) követi valamennyi gyermek. A gyermekeket csak rumán vallásban nevelő vegyes házasságú családok száma tehát közel két és félszerese a gyermekeket csak magyar vallásban nevelő családok számánál. Emellett a magyar vallású elrumánosodott családokban a gyermekek száma lényegesen kisebb, mint a rumán vallású elrumánosodott családokban.

Megvizsgáltam tovább azt is, vajon a jelenleg családot alkotó férj és feleség szülei, azaz a nagyszülők házassága között hány magyar-rumán vallású vegyes házasság állott fenn. A nagyszülők közötti vegyes házasságok száma 395. Ezek az adatok is azonban sajnos nagyon hiányosak, s ezekben természetesen nincsenek benne a magyar vallást követő, de elrumánosodott magyarok közötti vegyes házasságok. Az adatok nagy hiánya ellenére mégis azt láthatjuk, hogy a nagyszülők közötti vegyes házasságok száma csaknem eléri a jelenlegi vegyes házasságú családok számát - 416, amiből arra lehet következtetni, hogy a múltban még sokkal nagyobb volt a rumán és magyar vallásúak közötti összeházasodás, ami érthető is, hiszen régebben több volt a magyar nemzetiségűek, illetőleg magyar vallásúak száma is. A nagyszülők közötti vegyes házasságok száma a táblázat tanúsága szerint 4 járásban haladja meg a jelenlegi vegyes házasságok [olvashatatlan] számát, és csak két járásában marad csekély mértékben ez utóbbinak alatta.

Annak a vizsgálata, hogy a nagyszülők vegyes házasságából születő gyermekek, tehát a jelenlegi családokban férjek és feleségek mily mértékben hagyták el a nagyszülők magyar (református, rom. kath.) vallását és tértek át rumán (gör. kath., gör.keleti) vallásra, szomorúan megdöbbentő eredményeket mutat. A 395 nagyszülők közötti vegyes házasságból származó gyermek (a jelenlegi családban élő férj, illetőleg feleség) 273 családban hagyta el szüleinek magyar vallását, és tért át gör. katolikus, illetőleg gör.keleti vallásra. A magyar vallásnak ez a nagymérvű (69,11%) feladása sajnos csaknem teljesen azonos azoknak a családoknak az arányszámával - 70,4% -, amelyekben az összes gyermeket csak rumán vallásra keresztelték, illetőleg

nevelik. Ez a két különböző adatokból merített arányszám egymást nagyon megerősíti.

A rumán és magyar vallásúak közötti vegyes házasságok magyar nemzetiségpusztító folyamata tisztán felismerhető, és a mai családokban élő gyermekek vallásváltoztatásán, a szülők, továbbá nagyszülők vegyes házasságaiban keresztül visszavezethető egészen a végzetes folyamat megindulásáig. Az elrománosodási folyamat létezéséhez tehát kétség nem fér, az el nem vitatható. Ez a folyamat azonban nemcsak múltbeli, hanem az a jelenben is lejátszódik ott, azokban a magyar szórványú községekben, ahol a rumán felzívódás eddig százszázalékosan még be nem következett.

Magyar-rumán vegyes házasság

A magyarok és a rumánok közötti összeházasodások sajnos ma is akadálytalanul történnek. Az elrománosodási folyamat tehát ma is megindulhat az által, hogy eddig még tiszta magyar családokba beházasodással a rumán elem betör és a vallás révén eredményeket ér el.

Szolnok-Doboka vármegyei magyar szórványok családjainak az adatai sajnos nem állnak rendelkezésre csak 21 községből. Ezeknek részletes adatait a csatolt C.) táblázat, járasonkénti összesített adatait pedig az alábbi táblázat mutatja:

A 21 község 5 járásban van. A rendelkezésünkre álló 547 szórvány magyar családból 51 családban (9,32%) van rumán-magyar vallású házasság. A még magyar és már elrománosodott magyar családok vegyes házasodási aránya tehát meglepően csaknem teljesen azonos, mert míg az elrománosodott családoknál 9,81%, addig a magyar családoknál 9,32%. Az 51 vegyes házasságú magyar családból 40 családban (az esetek 78,43%-ában) reform. és gör. kath., 1 családban (1,96%) reform.-gör.kel., 7 családban (13,72%) rom. kath. és gör. kath. vallásúak között történt összeházasodás. A reform. és rumán (gör. kat., gör.kel.) vallásúak közötti összeházasodás az esetek 80,39%-ban történt, ami szintén csaknem teljesen azonos a már elrománosodott családokban levő vegyes házasságúak arányszámával – 81,73%. Az elrománosodási folyamatban, úgy a kezdeti, mint a befejezési stádiumban kétségtelenül megállapítók azonos törvényszerűségek.

Az eddigi adatokból az is megállapítható továbbá, hogy a vegyes házassági arány a még magyar családokban semmivel sem jobb, mint a már elrománosodott családokban, ami sötét jövőt, szomorú véget vetít elénk a Szolnok-Doboka vármegyei magyar szórványok sorsát illetőleg.

Az 51 vegyes házasságú magyar családban a gyermekek száma 94. Ebből 14 gyermek (14,9%) máris rumán vallást követ, 48 gyermek (51,06%) magyar

vallást követ, s 32 gyermek vallása kérdéses. Látható tehát, hogy a valláshoz, a magyarsághoz való ragaszkodás igen gyenge mértékben jelentkezik az összeházasodás s így az elrománosodás útjára lépett magyar családokban is. Legtöbb esetben továbbá az is kétségtelen, hogy a vegyes házasságú családokban élő magyar vallást követő gyermekek vallása és magyarsághoz való húzása is sokkal gyengébb, mint a tiszta magyar vallást követő családokban.

Az 51 vegyes házasságú magyar családban 10 nagyszülők közötti vegyes házasságot találtam, azok közül ugyancsak jellemzően 5 esetben, tehát az esetek 50%-ában a gyermekek már elhagyták szülőik magyar vallását, és román vallásra tértek.

Az elrománosodott magyarok gazdasági viszonyai

A rendelkezésre álló adatokhoz képest megvizsgáltam azt is, vajon mily anyagi körülmények között élnek az elrománosodott magyar családok. Tinktettel arra, hogy kizárólag falusi lakosságról van szó, amelyben alig van más foglalkozású, mint földművelő, legfontosabb volt annak a vizsgálata, mennyi a kezükön lévő föld területe, hány családnak nincs földje, továbbá hány családnak van háza, illetőleg hány család ház nélküli.

Az ezekre a viszonyokra vonatkozó részletes adatokat a mellékelt D.) táblázat tartalmazza, míg a járásonként összesített adatokat az alábbi táblázat mutatja:

Járás neve:	Az elrománosodott magyar családok				
	Száma	Földter. kat. h.	Házai száma	között	
				földnélküli	ház nélküli
Bethleni	1321	8650	1256	117	67
Csákgorbói	314	657	292	28	26
Dési	528	1728	496	140	72
Kékesi	1437	9975	1395	110	64
Magyarláposi	-	-	-	-	-
Nagyilondai	522	4274	515	66	44
Szamosújvári	118	859	100	18	19
Összesen:	4240	26143	4054	476 [479]	315 [292]

Rá kell mutatnom, hogy a birtokadatok egyes járásokban, így különösen a csákgorbói járásban és a dési járásban nagyon hiányosak.

A hiányos adatok szerint tehát a 4240 elrumánosodott magyar családnak a kezén 26143 kat. hold föld van, amiből 18 349 elrumánosodott lélekre fejenként átlag 1,42 kat. hold jut. A valóságban természetesen más a fejátlag. Ugyanis vannak családok, amelyeknek alig 1–2 kat. hold és vannak, amelyeknek 50–60 kat. hold földjük van. Kétségtelen, hogy a magyarok elrumánosodásában az igen alacsony életnívót biztosító, szűkös és gyenge minőségű föld, vagyoni helyzet is jelentős szerepet játszott.

Az elrumánosodott családok között a földnélküli családok száma 476, vagyis 11,22%.

Az elrumánosodott magyarok tulajdonában lévő földek művelési ágankénti megoszlása sajnos ismeretlen, és így nem állapítható meg, hogy ebből a földterületből hány kat. hold a szántó, kert, rét, legelő, erdő stb.

A kékesi járás adatfelvevői, ahol tudták, megjelölték azt is, hogy az elrumánosodott család földjéből mekkora a rumán nemzeti földreform⁷ során kapott terület. Érdekes megemlíteni, hogy ebben a járásban az elrumánosodott magyarok kezén lévő 9975 kat. hold földből 406 kat. hold kimutathatóan a rumán földreform révén jutott az elrumánosodott magyar családok kezébe. A valóságban azonban bizonyára jóval nagyobb a földreform során kapott földek területe.

A 4240 elrumánosodott magyar családnak 4054 háza van. 315 családnak (7,42%) nincs háza.

Magyarok telepítése Szolnok-Doboka vármegyébe

Szolnok-Doboka vármegye végzetes arányú elrumánosodásának ténymegállapításánál nem szabad megállnunk, hanem vizsgálnunk kell, vajon mily utak és lehetőségek vannak a siralmas helyzetnek a magyarság javára leendő megváltoztatására.

Magyarország nemzetiségi térképe az első pillantásra mutatja, hogy a székelyföldi és alföldi (Szatmár vármegyei) magyarság tömbje között a századok során elszaporodott rumánság miatt ma már szinte teljesen megszakadt a magyar nemzetiségi összeköttetés. Földrajzi fekvésénél fogva Szolnok-Doboka vármegye a székelyföldi és alföldi magyarság között az egyik hídfő szerepét kell betöltse.

Az az életfontosságú magyar feladat, hogy a székelyföldi magyarságot az alföldi magyarsággal lehetőleg zárt és folyamatos magyar településekkel hídként összekössük, egészen speciális intézkedéseket és a rendelkezésre

7 Az 1921. évi erdélyi román földreform.

álló lehetőségeknek 100%-os kihasználását igényli ezen a magyar nemzeti-ség-stratégiai szempontból rendkívül fontos összekötő vidéken.

Mindenekelőtt azt kell megvizsgálunk, vajon van-e újabb magyarok betelepítésére lehetőség, s ha igen, mennyi magyar részére, áll-e rendelkezésre bételépítésre alkalmas föld, s ha igen, mily terület, mily forrásokból meríthető ez a föld, mily mennyiségű ez a föld, s művelési áganként hogyan oszlik meg stb.?

Szolnok-Doboka vármegyében a magyarok betelepítésére szükséges föld a következő forrásokból meríthető:

- 1.) Az 1939. IV. t.c. alapján felhasználható zsidó birtokokból,
- 2.) Észak-Erdély visszacsatolásakor a rumánok által elhagyott birtokokból,
- 3.) A jelenleg meglévő nagyobb rumán birtokokból,
- 4.) A jelenleg meglévő nagyobb magyar birtokokból,
- 5.) Az elmagyartalanodottak (elrománosodottak) birtokából,
- 6.) A rumán nemzeti földreform korrigálásából nyerendő birtokokból.

Ha külön-külön vizsgáljuk az egyes lehetőségeket különböző jogcímek szerint községenként részletezve a mellékelt A.) járásonként összesítve pedig az alábbi táblázat tünteti fel:

Magyar betelepítésre felhasználható föld adatai							
Járás neve:	Magyarok betelepítésére felhasználható földek területe						
	zsidó	elha- gyott rumán	na- gyobb rumán	na- gyobb magyar	elrumán. magya- rok	rum. föld- reform korrig-ból	Összesen
	kat. hold.						
Bethleni	1887	230	5532	10405	8510	15992	42566
Csákigorbói	131	85	2786	651	657	2749	7057
Dési	2108	219	5500	8265	2072	20268	38429 [38432]
Kékesi	881	635	2701	6435	9881	12827	33360
Magyarláposi	311	-	4077	22621	-	15845	42854
Nagyilondai	1125	462	3972	5211	4274	8067	23112 [23111]
Szamosújvári	1362	-	4876	10705	859	13777	31579
Összesen:	7803	1631	29444	64293	26253	89525	218957

1.) *Földszerzési lehetőség zsidó birtokokból:* Szolnok-Doboka vármegye vezetősége a vármegye területén lévő zsidó birtokokat összeíratta. Az összeírás járasonkénti eredményét művelési ágak szerint az alábbi táblázat tünteti fel:

Szolnok-Doboka vármegye zsidó birtokainak adatai							
Járás neve:	össz terület	Szántó	Kert, gyümölcsös	Rét	Legelő	Erdő	Terméketlen terület
katasztrális hold.							
Bethleni	1887	745	63	143	350	531	56
Csákigorbói	2106	1133	90	232	275	373	-
Dési	881	594	26	30	101	124	1
Kékesi	310	252	6	-	51	-	-
Magyarláposi	1255	604	49	162	119	316	7
Nagyilondai	1362	781	26	155	281	108	9
Szamosújvári	69	42	3	14	-	4	5
Összesen:	7874 [7870]	4151	267 [263]	738 [736]	1199 [1177]	1458 [1456]	78

A táblázat szerint tehát 7874 kat. hold áll rendelkezésre zsidó birtokokból magyar betelepítési célokra. Ennek a területnek több, mint fele 4151 kat. hold szántó, 267 kat. hold kert, szőlő, gyümölcsös, 736 kat. hold rét, 1199 kat. hold legelő, 1458 kat. hold erdő és 78 kat. hold terméketlen terület. A zsidó birtokok törvényes rendelkezés szerint magyar nemzeti földbirtok – politikai célokra máris igénybe vehetők. A zsidó birtokoknak magyar betelepítési célokra leendő igénybevétele előtt tehát semmiféle akadály nincs.

2.) *Földszerzési lehetőség elhagyott rumán birtokokból:* Észak-Erdély visszacsatolása után, a helyszínen szerzett közvetlen értesülések szerint, csaknem minden községben volt kisebb-nagyobb oly föld, amit az Erdélyből eltávozott rumánok elhagytak. Ezek a rumánok rendszerint a magyarsággal szemben tanúsított súlyosan ellenséges magatartásuk miatt távoztak el Erdélyből. A nagyon hiányos adatok szerint is – 3 járásból pl. egyáltalában nincsenek adatok – mintegy 1600 kat. hold elhagyott rumán birtok áll rendelkezésre, ami megfelelő feltételek mellett igénybe veendő. Az elhagyott rumán birtokok területe azonban ennél a területnél jóval nagyobb, ennek a területnek talán a többszöröse is lehet. Az elhagyott rumán birtokokat a

legsürgősebben össze kell íratni, úgy Szolnok-Doboka, mint a többi, a magyarok betelepítésében érdekelt erdélyi vármegyében, hogy a magyarok betelepítésénél ezek a lehetőségek is figyelembe vétessenek.

3.) *Földszerzési lehetőség nagyobb rumán birtokokból:* A magyarok betelepítéséhez szükséges földszerzési lehetőségeket növeli a nagyobb rumán földbirtokokból igénybe vehető földterület is. A háború utáni rumán nemzeti földreform az erdélyi nagyobb rumán birtokokat bizonyos mértékben kímélte, illetőleg nem vette igénybe oly nagy mértékben, mint a magyar birtokokat, másrészt a húszéves rumán uralom alatt a rumán birtokosok többé-kevésbé növelhették birtokuk területét.

Szolnok-Doboka vármegye 20 hektárnál [35 k. hold] nagyobb földbirtokainak adatai nemzetiségre való tekintet nélkül rendelkezésre állanak. Ezeket az adatokat a vármegyei gazdasági felügyelőség íratta össze. Ezek között a 3 hektárnál nagyobb birtokokat vettem a „nagyobb rumán”, illetőleg „nagyobb magyar” birtok kategóriájába. A nagyobb rumán, illetőleg magyar birtokok területe között lehet eltérés az egyes nemzetiség terhére, illetőleg javára, mert a nemzetiséget a birtokos nevéből kíséreltük megállapítani, ami nem mindenkor biztos alap.

A fenti táblázat adatai szerint a „nagyobb rumán birtokok” területe közel 30 000 kat. hold (pontosan 29 444 kat. hold). Ezeket a földingatlanokat vagy földingatlancsere, vagy készpénz kártalanítás ellenében lehet igénybe venni a magyar betelepítési célokra. Az ingatlancsere összekapcsolható a most hazatelepített bukovinai székelyek a rumán kormány merev állásfoglalása miatt kártalanítás nélkül Bukovinában maradt ingatlan vagyonának hazamentésére. A bukovinai székelyek kint maradt vagyonának értéke mintegy 35–40 millió pengő, ami részükre minden körülmények között hazamentendő. A Szolnok-Doboka vármegyei nagyobb rumán ingatlanok reális érték mellett elcsereélhetők lennének a bukovinai székelyek kint maradt ingatlan vagyonáért. Ily ingatlancserét már több Erdélyből eltávozott rumán földbirtokos szeretne megvalósítani.

Ha ez a földingatlancsere a rumán kormány magatartása miatt esetleg nem lenne megvalósítható, úgy ezeket a nagyobb erdélyi rumán birtokokat, a magyar államnak a bukovinai székely föld- és házingatlana helyett tulajdonba kellene vennie, és a bukovinai székelyeket ebből kell kártalanítania. A sokkal gyengébb minőségű Szolnok-Doboka vármegyei földből 29 000 kat. hold nem fedezné ugyan a bukovinai székelyek kint maradt vagyonának értékét, de némi fedezetet arra mégis nyújtana. (Kat. holdanként 500 P. értéket számítva 14.5 millió P., míg a még hiányzó fedezetet hasonló módon kellene megteremteni.)

(Ily nagyobb, kb. 2000 kat. holdas birtoka van pl. Alprót községben Vajda-Vojvoda Sándornak és testvérének, Jánosnak, amit el akarnak adni, vagy cserélni, Nagyiklódon dr. Poruc egyetemi tanár 400 kat. holdas birtoka, Szamosjenő községben dr. Pop Stefán sebésznek kb. 150–200 kat. holdas birtoka, Noszoly községben 200 kat. holdas birtok megvásárolható stb.)

A 30 hektárnál nagyobb igénybevételre javasolt rumán birtokok száma Szolnok-Doboka vármegyében az A.) táblázat tanúsága szerint 233.

4.) *Földszerzési lehetőségek nagyobb magyar birtokokból:* A radikális rumán nemzeti földreform nagyon megnyirbálta ugyan különösen a magyarok birtokállományát, elvétele mégis vannak azonban 50–100–200–300 kat. holdas, vagy egészen ritkán ennél valamivel nagyobb magyar birtokok is, amelyek igénybevételét is parancsolólag előírja az a nagy magyar cél, amit a magyarok benépesítésével el kell érjünk. Ezt az áldozatot, bármennyire is fájdalmas az az érdekeltekre, a magyar közösség érdekében meg kell hozni. Teljesen indokolt és méltányos, hogy azok a magyar földbirtokosok, akiknek még meglevő földjét a magyarok odatelepítésére igénybe veszik, az Alföldön vagy az ország más, nemzetiségek által nem veszélyeztetett területen megfelelő értékű (terméshozam) földingatlancserével 100%-osan kárpótoltassanak.

A 30 hektárnál [52 k. hold] nagyobb magyar birtokok területe a fenti táblázat szerint 64 293 kat. hold, ami igen nagy lehetőséget nyújt újabb magyar tömegeknek Szolnok-Dobokába való betelepítésére. Így pl. ha az egyik községben egy magyar család él, amelynek 500 kat. holdnyi a birtoka, az egy magyar család helyett 50 magyar családot, legalább 250–300 magyart lehet betelepíteni. Az erdélyi keresztény – alföldi zsidó földingatlancsere ma még megvalósítható, mert a zsidó birtokoknak nagyobb részét még nem használták fel, és ily ingatlancserére, illetőleg magyar nemzetiség erősítési célokra felhasználható. Ily földingatlancserével igen jelentős eredményeket lehet elérni a magyarság népi talajának a szentistváni határok felé való kitolása terén. Az igénybevételre javasolt magyar birtokok száma a táblázat szerint 236, tehát csaknem azonos a rumán birtokok számával. Az ily magyar birtokok területe azonban több, mint kétszerese az ily rumán birtoknak.

A sokat szenvedett s ezért áldozatkészebb erdélyi földbirtokosok körében többé-kevésbé megvan a hajlandóság ily ingatlancserére, ha tudják, hogy ezáltal a magyar ügynek szolgálhatnak. Ily irányban több erdélyi birtokos készségét máris kinyilvánította.

5.) *Földszerzési lehetőség az elrumánosodott magyarok földbirtokaiból:* A fenti hiányos adatok szerint 4240 elrumánosodott Szolnok-Dobokai magyar családnak 26 253 kat. hold földje van.

A fentebb ismertetett nagyméretű elrománosodás mellett nem lehet szó nélkül elmenni, hanem egyrészt a további elrománosodásnak mindenképpen elejét kell venni, másrészt az eddig elrománosodott nagyszámú magyar családot vissza kell vezetni a magyarság törzsébe. Az elrománosodott magyarok vissza-magyarosítása elsődrendű és sürgős nemzetpolitikai feladat, mert ezáltal Erdély talán még menthető a magyarság részére.

Mindenekelőtt a Székelyföld és az Alföld magyarsága között kiépítendő magyar nemzetiségi korridorban levő községekben élő elrománosodott magyar családokat ebből a rumán környezetből ki kell emelni, és szintiszta magyar alföldi és dunántúli vidékeken kell elszórtan letelepíteni, hogy visszamagyarosodásuk hosszabb-rövidebb időn belül feltétlenül bekövetkezzék. A nemzetiségi korridorban levő ingatlanait (ház, föld) az oda helyükbe betelepítendő székelyeknek kell fenntartani, míg részükre az Alföldön legalább hasonló terméseredményű földterületet és legalább hasonló értékű házat kell adni. Ha a felnőtt elrománosodott magyarokat talán nem is tudjuk 100%-osan visszaadni a magyarságnak, gyermekeik azonban már kétségtelenül 100%-osan magyarrá válhatnak a magyar életkörülmények között. Erdély valamennyi elrománosodott magyarját ily áttelepítéssel visszaadhatjuk a magyarságnak.

Az elrománosodott magyarok földjének, házának magyar és székely telepesek részére való rendelkezésre bocsátásával ismét jelentős területet biztosíthatunk a magyar nemzetiségi korridor kiépítésére, mert a fenti nagyon hiányos adatok szerint a 4240 elrománosodott magyar családnak 26 253 kat. hold földje és 4054 háza van.

Az elrománosodás, illetőleg annak megszüntetése kérdésénél meg kell említeni, hogy a magyar nemzetiségi korridorba kemény természetű harcosszapor, szapor, beolvadásra nem hajlamos és e tekintetben már kipróbált magyarokat kell betelepíteni. Ily magyarok a székelyek⁸, akik az őket körülvevő rumán tengerben évszázadokon keresztül ellen tudtak állni a rumán beolvasztási törekvéseknek. A lágyabb természetű, a beolvadásnak kevésbé ellenálló képességű alföldi (síkföldi) magyarokat hiába telepítenék be ezekre a nemzetiségileg veszélyeztetett (hegyes) vidékekre, mert azok beolvadása előbb-utóbb, többé-kevésbé kétségtelenül bekövetkeznék. A székelyeknek a Székelyföldről eltelepítésével meg lehet oldani a ma még megoldhatatlannak látszó, a Székelyföldről elvándorolni kényszerülő, eddig elkallódott székely népfelsolednek igen súlyos kérdését is.

8 Az Országos Földhitelezeti jelentései alapján a székelyek inkább a jobb termőföldet biztosító sík területeket részesítették előnyben, mintsem a nehezebben művelhető hegyvidéket. (MNL OL, Z 892, 1. csomó, 13. tétel)

(Székelyföld népességet tartó ereje korlátozott. Ezért 10 ezrenként 30–35 000 székely kénytelen a székelyföldről elvándorolni. Rónai András Hittel. 1936. II. sz. „Transilvania népmozgalma”.)

6.) *Földszerzési lehetőség a rumán földreform korrigálása révén:* A Trianonban Magyarországból Rumániához csatolt területen végrehajtott rumán nemzeti földreform 3 118 576 kat. hold földet vett igénybe. Ez az igénybevett földterület csaknem teljes egészében magyar birtok volt. A túlnyomórészt magyaroktól elvett földből a rumán hivatalos statisztika szerint a rumánok népesség-részesedési arányszámukat 17,5–20%-kal meghaladó (75,81%) arányban, míg a földjüktől csaknem teljesen ellenérték nélkül megfosztott magyarok népesség-részesedési arányszámuknál jóval kisebb (15,38%-ban) számban, alig fele arányban részesültek földben.

A Magyarországhoz visszakerült Észak-Erdélyi részeken a rumán nemzeti földreformot magyar nemzeti szempontból legsürgősebben felül kell vizsgálni, és a magyarság javára radikálisan és sürgősen korrigálni kell. Nem tűrhető az, hogy az ezeréves erdélyi magyar földön a magyarok földtelenek, nincstelének legyenek, és ugyanakkor a beszivárgott idegenek földbe gyökereshessenek.

A rumán földreform felülvizsgálata és korrigálása révén a magyarság kezébe visszakerülő földet a falusi magyarság megerősítésére és újabb ellenállóképes magyarságnak a magyar nemzetiségi korridorba való betelepítésére kell legelsősorban felhasználni.

A rumán földreform Szolnok-Doboka vármegyében – az ottani m. kir. vármegyei, gazdasági felügyelőség összegyűjtött adatai szerint – közel 90 000 kat. holdat (pontosan 89 525 kat. hold) mozgatott meg. Ha a rumán földreform törvénynek igénybevételi részét a magyar kormány életben tartja, míg a juttatási részét hatályon kívül helyezi, illetőleg a juttatásnál a mostani rumán elemek helyett leginkább a helybeli magyarokat részesíti előnyben, és újabb magyar tömegeket telepít be a veszélyeztetett területekre – úgy a rumán nemzeti földreform korrigálása révén csupán Szolnok-Doboka vármegyében mintegy 90 000 kat. hold föld áll rendelkezésre magyar betelepítési célokra.

Ha mind a hat most ismertetett birtokszerzési jogcímet összesítjük, úgy azt látjuk, hogy Szolnok-Doboka vármegyében igen nagy lehetőség van a magyarság megerősítésére, illetőleg a magyarok betelepítésére, mert 218 957 kat. hold föld felhasználható erre a célra.

Itt említem meg, hogy az igénybe vehető zsidó birtokoktól eltekintve a többi címen igénybe vehető földek művelési ágankénti megoszlása sajnos nem ismeretes. Így tehát a fentebb említett 218 957 kat. hold földben benne van a szántón kívül a rét, legelő, erdő és terméketlen terület is.

A fenti különböző jogcímenek rendelkezésre álló földet nem szabad külön-külön, egymástól függetlenül és elkülönítve, hanem csakis egységes és céltudatos betelepítési terv keretében felhasználni. A céltudatos telepítési terv legfontosabb célja a székelyföldi magyarság összeköttetése az alföldi (szatmári) magyarsággal. Ezt a célt a még ma is létező magyar szórványok felduzzasztásával, az elrománosodott magyarok kiemelése és helyükbe ellenállóképes székelyek bétélepítése révén érhetjük el. Ennek a tervnek a keresztülvitele megkívánja, hogy a nemzetiségi korridorba eső falvak teljes egészében a magyarság tulajdonába jussanak, illetőleg onnan a rumán elemek szükség szerint teljesen, vagy nagyobb részben eltávolíttassanak, és helyükbe magyarok telepíttessenek. Megkönnyíti ezt a kiürítést, eltelepítést az a körülmény, hogy Szolnok-Doboka vármegyéből mintegy 35–40 000 elrománosodott magyar kiemelhető lesz. Ezek helyébe, amennyiben ezek oly községekből származnak, amely községek beleesnek a kiépítendő nemzetiségi korridorba, magyarok lesznek bétélepíthetők, ha pedig a nemzetiségi korridoron kívül eső községekből valók, úgy helyükbe oly rumánok lesznek telepíthetők, akiket a magyar nemzetiségi korridorból a bétélepítendő magyarok részére helycsinálás céljából el kell távolítani.

Igen fontos szempont, hogy a nemzetiségi korridorba kerülő magyarok lehetőleg oly községekbe telepíttessenek, amelyeknek a földje termékenyebb, jobb, hogy ott gyökeret verhessenek, és megélhetésüket biztosabban megtalálhassák. Tudott dolog, hogy Szolnok-Doboka vármegyében a földek minősége, termékenysége, kivéve a Szamos termékeny völgyét, többé-kevésbé gyenge.

Szolnok-Doboka vármegye talajminőségi térképe szerint – a talajminőségi térképet az Államtudományi Intézet készítette – a községenkénti talaj minőségét a mellékelt A.) táblázat, járásonkénti összesített adatait pedig az alábbi táblázat tünteti fel.

Szolnok-Doboka vármegyében 5 talajminőség fordul elő, és pedig 9–12 ar. K. [arany Korona] kataszteri tiszta jövedelmű föld, amit igen jó (ig. j.) jellel láttam el, -6–9 ar. K. kataszteri tiszta jövedelmű föld, amit jó (j) jellel, -3–6 ar. K. kataszteri tiszta jövedelmű közepes föld, amit (k) jellel, -1–3 ar. K. kataszteri tiszta jövedelmű gyenge minőségű föld, amit (g) jellel, és 0.5–1 ar. K. kataszteri tiszta jövedelmű igen gyenge minőségű föld, amit (ig.) jellel jelöltem meg.

Szolnok-Doboka vármegye községeinek talajminőségi adatai															
6-9 ar. K (j)		3-6 ar. K (k)			1-3 ar. K (g)			0.5-1-i ar. K. (ig)			közsegek		felhasználható föld		
minőségű földdel rendelkező															
Járás neve:	közsegek		felhasználható föld		közsegek		felhasználható föld		közsegek felhasználható föld				kat. hold.		
	száma	területe	kat. hold.	száma	területe	száma	területe	kat. hold.	száma	területe	kat. hold.	száma		területe	
Bethleni	11	22471	6337	18	36489	14838	12	40285	11511	3	18060	8573	5	12193	2667
Csákgigorbói	-	-	-	1	578	-	20	47256	6721	-	-	-	1	5049	558
Dési	12	28824	10028	10	25896	5552	38	10026	21148	-	-	-	16	41300	10711
Kékesi	-	-	-	31	65974	30651	4	6676	2800	-	-	-	2	3989	1446
Magyarláposi	-	-	-	2	7630	1379	25	10329	24224	3	31698	16596	-	-	-
Nagyilondai	3	5048	2762	19	35410	11415	37	73709	9120	-	-	-	18	31004	6167
Szamosújvári	6	11961	7091	12	35627	14634	15	24355	9861	-	-	-	6	11287	5133
Összesen:	32	68304	26223 [26218]	93	207604	78469	151	395 [212636]	85385	6	49785	25169	48	104822	26682

A fenti kimutatás feltünteti a községeknek a talajminőségét, illetőleg járásonként szétválasztva az egy talajminőségbe tartozó községek számát és az ezekben a községekben a fentebb ismertetett 6 birtokszerzési jogcímen rendelkezésre álló földek területét.

A táblázat adataiból kitűnik, hogy jó minőségű földdel rendelkező község csak 4 járásban van, és ezeknek a községeknek a száma 32, az ezekben a községekben a fenti 6 jogcímen rendelkezésre álló földek területe 26 223 kat. hold. A közepesnek jelzett földdel rendelkező községek száma a vármegye területén 93, tehát csaknem háromszorosa a jó minőségű földdel rendelkező községek számának, és az ezekben a községekben a fenti 6 jogcímen rendelkezésre álló földek területe 78 469 kat. hold. A gyenge minőségűnek jelzett földdel rendelkező községek száma a legnagyobb. A vármegye területén 151 ilyen község van, s ezekben a községekben a fenti 6 jogcímen 85 385 kat. hold föld áll rendelkezésre. Az igen gyenge földdel rendelkező községek száma mindössze 6, s ezekben a községekben rendelkezésre álló föld területe 25 169 kat. hold. Ezenkívül egyedül Szamosújvár város határa igen jó minőségű 69-12 ar. kataszteri tiszta jövedelmű föld.

Az erdélyi korridor kiépítésénél elsősorban a jó minőségű földdel rendelkező 32 községet kell tekintetbe venni, illetőleg ezeket a községeket kell a rumán nemzetiségű lakosságtól kiűriteni, és teljesen magyar nemzetiségű lakossággal benépesíteni. A 32 községből 11 község a bethleni, 12 község a dési, 3 község a nagyilondai és 6 község a szamosújvári járásban fekszik. Mind a 32 község közvetlenül a termékeny Szamos-völgyben és így a székelgyföldi és alföldi magyarságot összekötő természetes vonalban fekszik. A 32 községnek összterülete 68 304 kat. hold. Ebből 26 223 kat. hold a fentebb felsorolt 6 földbirtokszerzési jogcímen magyar betelepítésre igénybe vehető. A szóban forgó 32 község összlakossága 30 489. Ebből 4912 magyar (16,1%), rumán 23 177 (76,0%), elrománosodott magyar 2870 (9,4%), a magyar fajúak száma tehát (magyar nemzetiségűek és elrománosodottak) 7785 (25,5%), a 32 községből eltelepítendő rumánok száma tehát 19 307. Ezekben a községekben átlag 2.24 kat. hold föld jut fejenként.

Az erdélyi korridor kiépítésénél másodsorban a közepes minőségűnek jelzett földdel rendelkező községek veendőik tekintetbe, illetőleg az ezekben a községekben jelentkező adottságok és lehetőségek használandók ki. Különösen fontos és igénybe veendőik ezek közül azok a községek, amelyek erősítik, szélesítik az elsősorban igénybe vett jó földdel rendelkező községek által alkotott erdélyi korridort. A közepes minőségű földdel rendelkező községek száma 93. Ezeknek a zöme (31 község) a kékesi járásban van, ami

Az erdélyi korridor Szolnok-Dobokai szakaszába eső községek 1930. évi nemzetiségi adatai:

Járás neve	Összlakos	Magyar	%	Rumán	%	Eirumánosodott magyar	%	Magyar fajúak összesen	%	Eltelepítendő román
Bethlendi	9200	1658	18,0	6834	74,02	1452	15,7	3110	33,7	4382
Csákgorbbói	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dési	14747	3023	20,5	10253	69,5	1071	7,2	4094	27,7	9182
Kékesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Magyarlápósi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyilondai	1026	4	0,3	1014	99,0	35	3,4	39	3,7	979
Szamosújvári	5516	227	4,1	5076	92	312	5,6	539	9,7	4764
Összesen,	30489	4912	16,1	23177	76,00	2870	9,4	7782	25,5	19307
II. Közepes minőségű földdel rendelkező községek										
Bethlendi	14503	2397	16,5	10010	75,8	2403	16,5	4800	33,0	7607
Csákgorbbói	220	-	-	220	100	-	-	-	-	220
Dési	8134	1791	22,0	5909	72,6	365	4,4	2156	26,4	5544
Kékesi	21786	6955	31,9	14286	65,6	5313	25,8	12268	57,7	8973
Magyarlápósi	1692	729	44,0	824	49,7	-	-	729	44,0	824
Nagyilondai	11796	201	1,7	10780	92,3	706	5,9	907	7,6	10074
Szamosújvári	12754	2186	17,1	10255	80,4	95	0,7	2281	17,8	10160
Összesen,	70885	14259	20,1	52284	73,7	8882	12,5	23141	32,6	43402
III. Gyenge minőségű földdel rendelkező (közbeék) községek										
Bethlendi	4518	2158	47,7	2555	49,9	412	9,1	2570	56,8	1843
Csákgorbbói	1643	29	1,7	1518	92,3	150	9,1	172	10,8	1368
Dési	13093	1796	13,7	11024	84,1	114	0,8	1910	14,5	10910
Kékesi	1275	89	6,9	1166	91,4	525	41,1	614	48,1	641
Magyarlápósi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyilondai	8236	48	0,5	8020	97,3	817	9,9	865	10,5	7203
Szamosújvári	4029	147	3,6	3770	93,5	98	2,4	245	6,0	3672
Összesen,	32794	4267	13,0	27753 [28053]	84,6 [85,54%]	2116	6,4	6376	19,4	25637
I-III össz.	134138 [134168]	23438 [23438]	17,44	103214 [103514]	76,9 [77,17%]	13868	10,3	37299	27,8	88364

földrajzilag kedvező fekvés az erdélyi korridor kiépítéséhez. Ennek a 93 községnek a területe 207 604 kat. hold, amiből a fenti hat jogcímen igénybe vehető föld területe 78 469 kat. hold. A 93 községnek összlakossága 70 855, ebből magyar 14 259 (20,1%), rumán 52.284 (73,7%), elrománosodott magyar 8882 (12,5%), a magyar fajúak (magyar nemzetiségűek és elrománosodott magyarok) száma tehát 23 141 (32,6%). A 93 községből eltelepítendő rumán fajúak száma tehát 43 402. Ezekben a községekben átlag közel 3 kat. hold (2,93 kat. hold) föld jut fejenként.

Az erdélyi korridor kiépítésénél harmadsorban tekintetbe jönnek azok a gyenge minőségű földdel rendelkező községek, amelyek a jó és közepes minőségű földdel rendelkező községek közé vannak beékelve, s így nem szabad a rumánság fészkeinek megmaradniok. Az ily közbeékelte gyenge minőségű földdel rendelkező községek száma 48, összterületük 104 822 kat. hold, ebből 26 682 kat. hold a fenti hat jogcímen igénybe vehető. Összlakossága 32 794, ebből magyar 4267, (13,0%), rumán 27 753 (84,6%), elrománosodott magyar 2116 (6,4%), a magyar fajúak száma tehát 6376 (19,4%) az eltelepítendő rumán fajúak száma 25 635. Ezekben a községekben átlag 32 kat. hold föld jut fejenként.

A kiépítendő erdélyi korridor tehát Szolnok-Doboka vármegyei szakaszán 173 községet és két várost (Dés és Szamosújvár) érint. A 173 község területe 380 730 kat. hold. Ebből a fenti 6 jogcímen igénybe vehető terület 157 597 kat. hold, összlakossága 134 138 lélek, ebből magyar 23 438 (17,4%), rumán 103 214 (76,9%), elrománosodott magyar 13 868 (10,3%), a magyar fajúak száma tehát 37 299 (27,8%). Az eltelepítendő rumán fajúak száma 88.346. A korridort alkotó községekben átlag 2.83 kat. hold föld jut fejenként.

Az összesítő adatokból kitűnik, hogy az erdélyi magyar korridorba bekerülő 173 község 380 730 kat. holdnyi területéből a 6 birtokszerzési jogcímen 157 597 kat. hold igénybe vehető. Ezenkívül az ezekben a községekben lakó 23 438 magyarnak fejenként átlag 2,83 kat. hold földet számítva, 66 329 kat. hold földje lehet, továbbá az egész vármegyében a fenti 6 jogcímen igénybe vehető 218 957 kat. hold földből az erdélyi korridoron kívül eső községekben még 60 698 kat. hold föld van, tehát az erdélyi korridorból kitelepítendő rumánok ugyanennyi földigénye ebből kielégíthető, s így mindössze 96 106 kat. hold föld lesz a 30 hektáron aluli birtokkal rendelkező rumán kisbirtokosoktól elveendő, hogy teljesen magyar nemzetiségű legyen az erdélyi korridor Szolnok-Dobokai szakasza. A 96 000 kat. holdnyi terület mintegy 33 000 rumánt, azaz mintegy 6500 rumán családot jelent. Ezeket a rumánokat, vagy Erdély más, leginkább rumánlakta és magyar nemzetiségi szempontból ke-

vésbé fontos területén kell életlehetőséghez juttatni, vagy pedig a rumán kormányval kötendő megegyezés alapján legalább részben a bukovinai székek helyett a népcsere elve alapján ki kellene vándoroltatni Rumániába.

Az erdélyi korridorból eltelepítendő rumánok helyébe székelyföldi székek telepítendőek és pedig jobb életet, megélhetést biztosító lehetőségek közé, illetőleg a mostani fejátlagnál nagyobb földterületre. Egy 5–6 tagú magyar családnak a Szolnok-Dobokai gyengébb minőségű földből átlag legalább 15–20 kat. hold juttatandó. Az erdélyi korridorban fekvő községek 380 730 kat. holdnyi területéből jelenleg rumán kézen levő mintegy 300 000 kat. holdnyi területre (mintegy 66 330 kat. hold fejátlag szerint, a magyarok kezén lehet) családonként átlag 20 kat. holdat számítva 15 000 népes székely család telepíthető a rumánok helyébe. A 15 000 székely család átlag 5 tagú családot számítva, mintegy 75 000 lelket jelent. Így az erdélyi korridor Szolnok-Dobokai szakaszán a mai 23 ezer helyett kerekén 100 000 magyar biztosítaná az alföldi magyarságtól az erdélyi magyarsághoz vezető magyar útvonalat. Ezenkívül a zsidók kivándoroltatása után ezek helyébe Szolnok-Doboka vármegyébe több, mint 10.000 magyar lesz betelepíthető, ami ugyancsak a magyarság megerősítését fogja szolgálni. Szolnok-Doboka vármegyében az 1931. évi népszámlálás szerint 10 496 izraelita vallású, illetőleg 10 617 zsidó nemzetiségű egyén volt.

Az erdélyi korridor magyar jellegének egyszer s mindenkorra szóló biztosítására törvényileg ki kell mondani, hogy ezen a magyar nemzetiségstratégiai területen csakis magyarok lakhassanak, rumán nemzetiségű egyén az erdélyi korridorban fekvő községekbe be ne költözködhessen, és le ne telepedhessen, az erdélyi korridorban lakó és odatelepítendő magyarok földingatlanának nem magyar nemzetiségű egyénre való átruházását legszigorúbban el kell tiltani, s általában a földingatlan átruházásának állami jóváhagyás legyen az előfeltétele.

Az erdélyi korridorban lévő községek kizárólag magyar jellegét feltétlenül biztosítani kell, mert a vegyes (magyar–rumán) nemzetiségű községek létesítése, amellet, hogy még csak fél megoldást sem jelentene, ismerve a céltudatos rumán beolvasztási munkát, veszedelmes is, mert féltő, hogy az idők múlásával a magyar nemzetpolitikai célokat szolgáló korridor újból rumán többségűvé válna.

Az erdélyi korridoron kívül eső községekben élő magyar szórványok közül a gyengébb szórványokat, amennyiben a községben elrumánosodott magyarok nagyobb számban nem élnek, célszerű lenne, a teljes beolvadástól megmentendő, a korridorba áttelepíteni, míg a népesebb magyar szórványokat, illetőleg azokat a gyengébb magyar szórványokat, amelyek mellett

nagyobb számban vannak elrománosodott magyarok, gazdaságilag és kulturális téren alá kell támasztani, illetőleg az elrománosodott magyarok helyébe székelyeket kell betelepíteni.

Az erdélyi korridoron kívül eső községekben élő magyarok elrománosodását mindenképpen meg kell akadályozni. E célból súlyos büntetéssel kell tiltani Erdély területén a magyar (róm. kath., református) és rumán (gör. kath., orthodox) vallásúak közötti vegyes házasságot, illetőleg ki kell mondani, hogy a kivételes esetben kötendő ily házasságok csak a magyar vallású fél javára köthetők.

A rumán vallást felvett magyar fajúak részére tős-gyökeres magyar származású gör. katolikus és gör. keleti papokat kell megfelelő számban a leg-sürgősebben nevelni, akik híveiket magyar nemzeti szellemben neveljék.

Az erdélyi rumánlakta községek egyházi anyakönyveit legalább 200 évre visszamenőleg legalaposabban át kell vizsgálni, s meg kell állapítani, mily magyar családokat rumánosítottak el, akár a vallás átváltoztatásával, akár a magyar név elrománosításával, és az eredeti magyar neveket be kell vezetni az anyakönyvbe.

Erdély valamennyi vármegyéjében, minden községben fel kell deríteni és lelkiismeretes munkával össze kell írni az elrománosodott magyar családokat. De ugyanezt a munkát el kell végezni az ország valamennyi nemzetiség-lakta vidékén, s össze kell írni az eltótosodott, elruthénesedett, elhorvátosodott, elszerbesedett és elnémetesedett magyar családokat, s az elmagyartalanodott családokat vissza kell vezetni a magyarságba.

Az elmagyartalanodás leküzdésére, illetőleg az elmagyartalanodottaknak a magyarságba való visszavezetésére, továbbá az erdélyi nemzetiségi korridor kiépítésére igen célszerű és szükséges lenne minél előbb kormánybizottság létesítése, amely miniszterközi hatáskörrel, mozgékonyasággal mindezeket a problémákat lelkiismeretes munkával a magyarság javára mielőbb megoldaná.